

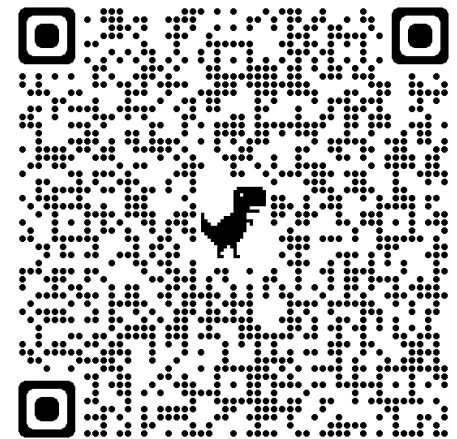
Utbildning om ny lagstiftning inom ställföreträdarområdet 2026-05-27

Kalle Larsson
Förbundsjurist
info@skr.se

Tel nr. SKR:s kontaktcenter 08-452 70 00

@ofKalle

Utbildningens innehåll

Del 1. Huvudman

Bakgrund och målsättning
med ny lagstiftning

- Huvudmannens ställning och involvering

Del 2. Ställföreträdare

- Ställföreträdarskapets nya omfattning
- Ny redovisning och utökad tillsyn
av ställföreträdare

Del 3. Statligt stöd, överförmyndaren, tingsrätt

- Utbildning & nationellt register – MFoF
- Fler befogenheter & skyldigheter
- Tillsyn, redovisning & granskning

Ytterligare kommande eller förmodade lagändringar som berör området

Ändringar kring EKB, 12/6 eller 12/7
(”EU:s migrations- & asylpakt”)
Tillfällig företrädare / företrädare

Ny arvsrätt 2027 (?)

Bakgrund

Förmynderskapslag (1924:320)

Föräldrabalk (1949:381)

En bedräglig god man

UPPDRAG GRANSKNING • 4 MAJ 2016

Polisen lade ner utredning trots bevisning

UPPDRAG GRANSKNING • 4 MAJ 2016

God man misstänks ha stulit hela Carinas arv

UPPDRAG GRANSKNING • 4 MAJ 2016

GRANSKNINGSRAPPORT | 14 DEC 2017

Tillsyn av ställföreträdare och överförmyndare – Statens bristande ansvar för samhällets mest utsatta

(RiR 2017:33)

Ladda ner ↓

In English >

Offentlig utfrågning i riksdagen
våren 2018

 Riksdagen

Öppen utfrågning om tillsyn av ställföreträdar...

Mitti
Slarvig god man dömd | Mitt i

svt SVT Nyheter
God man på Öland lurade Försäkringskass...

Sveriges Radio
Fortfarande stor brist på gode män: "Läget ä...

Sveriges Radio
Stor brist på gode män: "Man kan göra stor ...

News55
God man ärvde 4,8 miljoner – polisanmä...

Minimikrav 1
Inga skulder
Isee Kronofogden

	Antal möd	Skuld < 1 mil	Skuld 1-5 mil	Skuld > 5 mil	Samtalskost
septem 01	3	0	219	109	
septem 02	1	0	629	329	
septem 03	1	750	0	750	
septem 04	2	0	1 067	1 069	
septem 05	0	1 700	0	1 700	
septem 06	2	1 181	90	1 271	
septem 07	1	4 725	2 842	7 569	
septem 08	3	0	8 296	8 296	
septem 09	2	826	10 423	11 249	
septem 10	3	23 307	0	23 307	
septem 11	0	11 489	0	11 489	
septem 12	1	7 253	10 649	17 904	
septem 13	0	0	68 697	68 697	
septem 14	12	67 967	0	67 967	
septem 15	23	21 296	42 213	63 509	
septem 16	1	0	38 994	38 994	
septem 17	1	0	132 183	132 183	
septem 18	7	0	182 387	182 387	
septem 19	4	1 393	289 894	291 287	
septem 20	6	1 282 586	262 140	1 544 726	
septem 21	8	0	868 112	868 112	
septem 22	10	0	183 747	183 747	
septem 23	17	0	1 607 891	1 607 891	
septem 24	113	0	8 839 144	8 839 144	

svt SVT Nyheter
Flera gode män dömda för allvarliga b...

Dala-Demokraten
Stor brist på gode män – 100 personer i kö – ...

Facebook
Det är akut brist på gode män, förvaltare och f...

svt SVT Nyheter
Här är alla överförmyndare som får kritik | SVT ...

”Ett ställföreträderskap att lita på”

SOU 2021:36

Lagrådsremiss 6 november 2025

Lagrådets yttrande 9 december 2025

Proposition december, prop. 2025/26:92

Riksdagsbehandling, 2025/26:CU 22

Riksdagsbeslut 22 april 2026

”Människor som är i behov av en god man eller förvaltare för att sköta sina ekonomiska eller personliga angelägenheter ska kunna lita på att de får den hjälp och det stöd som behövs. Detta förutsätter ett rättssäkert och modernt regelverk där den enskilde sätts i fokus. Regeringen föreslår ett flertal åtgärder som syftar till att stärka den enskildes ställning, höja ställföreträdarverksamhetens kvalitet och skapa bättre möjligheter för att rekrytera och behålla kompetenta ställföreträdare. Det arbete som en god man eller förvaltare utför är ofta en förutsättning för att den enskilde ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Regeringen föreslår att ramarna för ställföreträdarens uppdrag blir tydligare med ett ökat hänsynstagande till den enskildes vilja och ett ökat fokus på den enskildes välbefinnande.”

Del 1. Huvudmannen

Godmanskap endast om det behövs

”Det ska tydliggöras att ett godmanskap inte ska anordnas om den enskilde bedöms få tillräcklig hjälp genom mindre ingripande åtgärder”

Godmanskap ska begränsas utifrån den enskildes behov (11 kap. 4 § FB)

Om godmanskap inte behövs:

- Onödigt ingripande i den enskildes självbestämmande
- Onödiga godmanskap = svårare att rekrytera gode män till de som verkligen behöver en god man
- Ska upphöra om den enskilde inte längre samtycker

Stärka huvudmannen - mer information

Vid förordnandet: Överförmyndaren ska lämna anpassad information om ställföreträderskapet till enskild. Information och sätt ska vara anpassat till enskild samt finnas på kommunens webbplats (19 kap. 18 a § FB)

Få information om vad ställföreträderskapet innebär – ta tillvara sina intressen

Vara enkelt att komma i kontakt med överförmyndaren / överförmyndarnämnden

Huvudmannens vilja – den enskildes bästa

- Ställföreträdaren ska *se till att den enskildes intressen tas om hand och bevaka den enskildes rätt i dessa angelägenheter.* (12 kap. 2 § FB)
- Ställföreträdare ska beakta huvudmannens vilja eller förmodade inställning när uppdraget utförs (12 kap. 3 § FB)

”Överförmyndaren ska se till att ställföreträdaren i övrigt utövar sitt uppdrag i enlighet med den enskildes bästa” (16 kap. 1 § FB)

”Bästa” kan väga tyngre än ”vilja”

”... den enskildes vilja är inte alltid förenlig med hens bästa. Den enskildes vilja bör därför inte vara ensamt utslagsgivande”. ...

- ställföreträdaren bör liksom hittills, agera på det sätt som vid en samlad bedömning är bäst för huvudmannen.

”Guldkant”

Den enskildes medel ska i skälig omfattning användas för hans eller hennes uppehälle, utbildning samt nytta och välbefinnande i övrigt (12:4 FB)

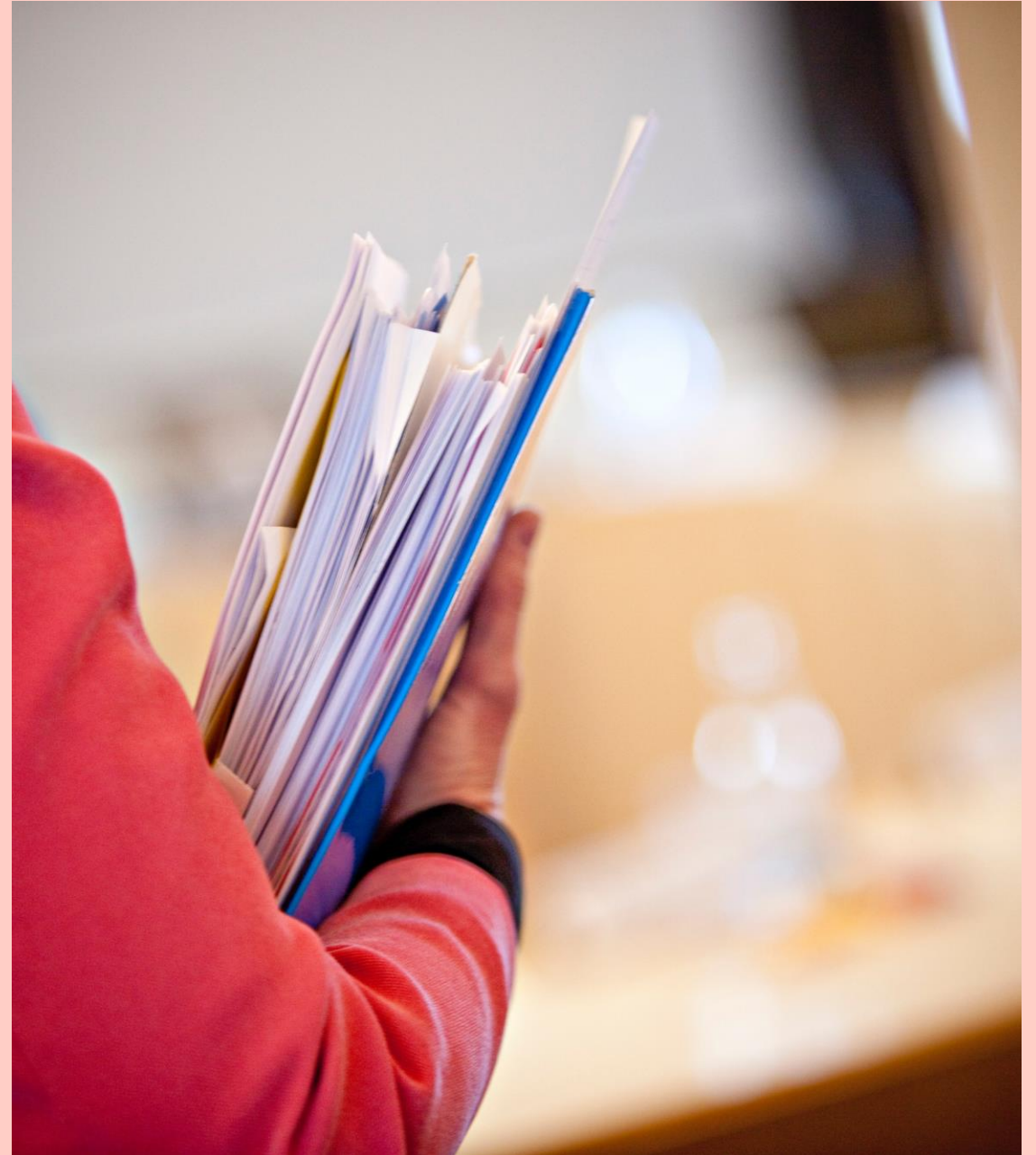
Glädje – mervärde i livet

”även om det inte i objektiv mening kan anses tillföra praktisk nytta”

Löpande information till huvudman

- Gode män och förvaltare ska löpande informera huvudman om uppdraget, om det inte finns särskilda skäl mot det.
- Förordnade förmyndare samma skyldighet från 16 år (12 kap. 7 a § FB)

← Väntrum

Möjlighet att skydda den enskildes uppgifter

- Rätt till insyn enligt 16 kap. 7 § FB kan nekas anhörig om det med hänsyn till den enskildes intressen finns skäl mot det.

Anhörigas rätt till insyn

- Ingen ökad insyn för anhöriga i uppdraget

Huvudman ska värnas – kriminella ska polisanmälas

- Skyldighet för överförmyndaren att polisanmäla (16 kap. 6 a § FB)

Framtidsfullmakter

- Möjlighet att underteckna framtidsfullmakt digitalt av enskild och vittnen

(Framtidsfullmakt kan upprättas digitalt, 4 a §)

- Ärenden enligt lag om framtidsfullmakt ska omfattas av sekretess hos överförmyndaren (32 kap. 4 § OSL)

Mindre ändringar i lag om god man för ensamkommande barn

God man oavsett om barnet
söker uppehållstillstånd eller inte

God man ska förordnas om
förälder är avliden, får sjukdom
eller på annat sätt inte kan utöva
förmynderskapet eller vårdnad
efter ankomst till Sverige (2 §)

Socialtjänsten ska skyndsamt
ansöka om SFV vid
uppehållstillstånd (10§)

Del 2.

Ställföreträdarna

- Hur påverkas uppdraget den 1 juli?

Bättre information inför ett uppdrag = ställföreträdarens uppdrag blir tydligare

Innan någon förordnas:

Överförmyndaren ska informera om uppgifter som kan förväntas ingå i uppdraget. Informationen som lämnas ska **dokumenteras**. (19:18a FB)

Snabbare byten

Vid begäran om entledigande (byte) ska ny god man eller förvaltare förordnas *så snart som möjligt* (11:19 st. 3 FB)

Större hänsyn till huvudmannens vilja (12:3 FB)

12 kap. 3 § föräldrabalken

Förmyndare, gode män och förvaltare ska omsorgsfullt fullgöra sina skyldigheter. *De ska beakta den enskildes vilja eller förmodade inställning när uppdraget utförs* och alltid handla på det sätt som bäst gagnar den enskilde.

Ställföreträdare

1. **Huvudmannens uttryckliga vilja**
2. **Huvudmannens hypotetiska vilja**
3. **Allmänna uppfattningen**

=> Ställföreträdare behöver **motivera** sina beslut!

Rätt till löpande information från ställföreträdaren

=> ökad insyn för huvudmän och barn över 16 år (12:7a FB)

Huvudregel: Informera huvudman/barn om åtgärder.

Undantag: Om huvudmannen/barnet helt saknar förmåga att ta till sig den aktuella informationen, skulle bli orolig eller ta skada av att få informationen.

Tydligare krav på förordnade ställföreträdarens redovisning av hela uppdraget

Ställföreträdare

Ändringar gällande årsräkning (14:15 FB) och sluträkning (14:18 FB)

I årsräkningen och sluträkningen ska ställföreträdaren redogöra för:

- Den egendom som stått under ställföreträdarens förvaltning under perioden,
- Tillgångar och skulder i början och slutet av perioden,
- Sammanställning av inkomster och utgifter,
- Särskilt framgå hur mycket som har använts för den enskildes uppehälle eller nytta och **välbefinnande** i övrigt,
- **Har ställföreträdaren begärt schablonersättning för ersättning för utgifter om 2% ska detta redovisas i årsräkningen/sluträkningen.***

*Även när kommunen stått kostnaden för schablonersättningen.

Heder och samvete:

- Uppgifter ska vara fullständiga och sanningsenliga.
- Osann försäkran eller vårdslös försäkran, 15 kap. 10 § brottsbalken.

Nyhet! Årsberättelse och slutberättelse (12:9a FB)

Årsberättelse och slutberättelse ersätter i praktiken de redogörelser som ofta lämnas in tillsammans med årsräkningar och sluträkningar.

Årsberättelse – Måste lämnas före 1 mars för föregående år

Slutberättelse – Måste lämnas inom en månad från det att uppdraget upphört, för året fram till slutdatum.

Ett föreläggande att lämna kan förenas med **vite** (16:13 FB)

Vad ska de innehålla?

Ska enligt propositionen redogöra för hela uppdraget för redogörelseperioden och innehålla uppgifter om:

- Ekonomiska angelägenheter,
- Personliga angelägenheter,
- Kontakter med huvudmannen,
- Hur ställföreträdaren har uppfyllt sina skyldigheter mot huvudmannen. Ställföreträdaren ska således motivera hur han eller hon har beaktat huvudmannens vilja och informerat huvudmannen löpande om uppdraget.

MFoF kan komma med ytterligare föreskrifter.

Inte på heder och samvete

Förenklad redovisning (14:19 FB+12:9a FB)

Utvidgad möjlighet att besluta om förenklad års- eller sluträkning samt års- eller slutberättelse.

*För att göra det enklare för ställföreträdarna är det **angeläget** att överförmyndaren beslutar om förenklad redovisning när det finns förutsättningar för det.*
(Prop 2025/26:92, s 108)

Får beslutas om det är tillräckligt med hänsyn till:

- Ställföreträdarens och huvudmannens förhållande
- Tillgångarnas art
- Tillgångarnas värde
- Omständigheterna i övrigt

⇒ **Beslut om befrielse är inte längre möjligt**

Om ställföreträdaren avlider är det däremot fortfarande möjligt att befria dennes dödsbo (14:24 FB)

Skyldighet att lämna handlingar till överförmyndaren

12 kap. 9 § föräldrabalken
Förmyndare, gode män och förvaltare är skyldiga att lämna överförmyndaren de *handlingar och* upplysningar om sin verksamhet som överförmyndaren begär.

Överförmyndaren kan förelägga ställföreträdaren

Föreläggandet kan förenas med **vite** (16:13 FB)

Tydligare ramar för uppdragen

- Nya omfattningar
- Framgår tydligare att godmanskap inte ska anordnas om personen kan få hjälp på mindre ingripande sätt

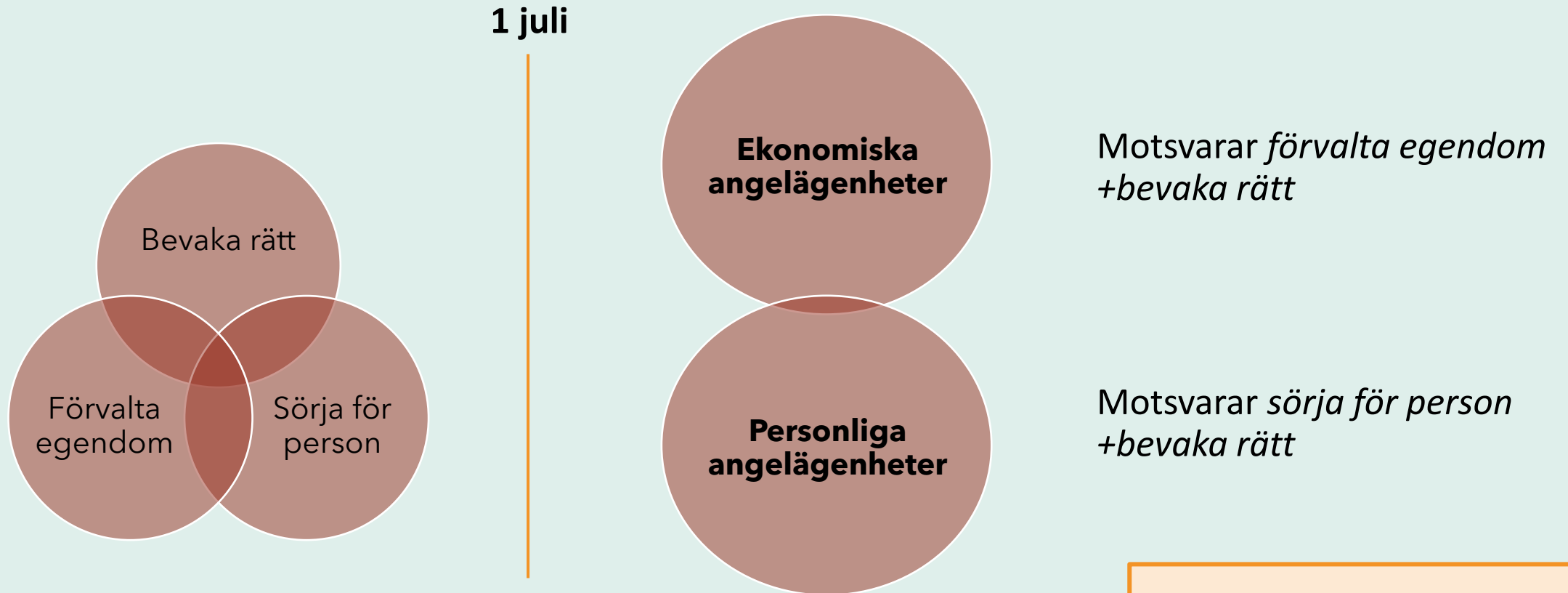

Ställföreträdare

Nya omfattningar

T ex 11:4, 11:7 FB

Ställföreträdare

Begränsade uppdrag fortfarande möjligt

Ingen förändring i vad som ingår i ett fullt uppdrag.

Förutsättningar för att få god man

11 kap. 4 § föräldrabalken

Sjukdom

**Psykisk
störning**

**Försvagat
hälsotillstånd**

**Liknande
förhållanden**

Har behov av hjälp med...

Idag

Från 1 juli

Bevaka rätt förvalta egendom sörja för person

**ekonomiska
angelägenheter**

**personliga
angelägenheter**

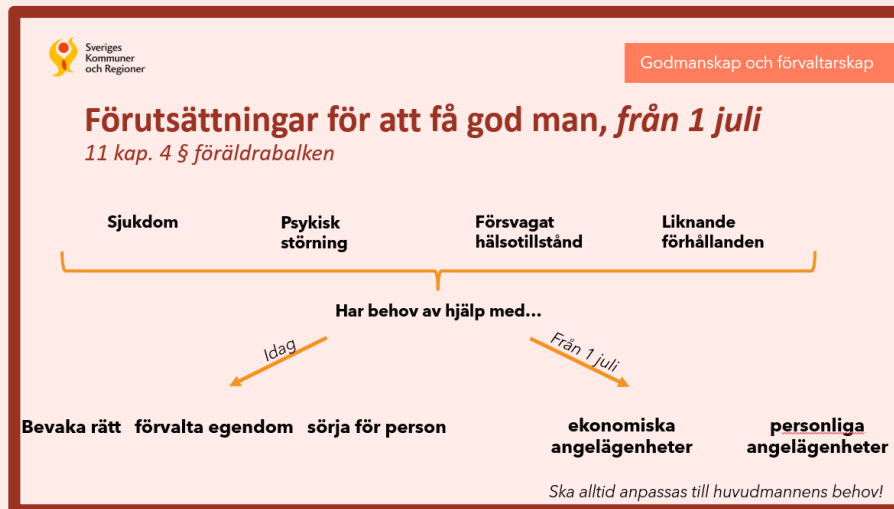
Ska alltid anpassas till huvudmannens behov!

Förutsättningar för att få förvaltare

11 kap 7 § föräldrabalken

Samma grundförutsättningar
som för godmanskap...

*+ Är ur stånd att vårda sig eller sin
egendom*

Det ska finnas en konkret risk för
skadliga rättshandlingar.

Uteslutas att godmanskap är tillräckligt

Får aldrig vara mer omfattande än nödvändigt

Ekonomiska angelägenheter

- Fast egendom, kontanta medel, aktier och andra tillgångar
 - Att placeras tryggt
- Inkomster
- Utgifter
- Korrekta uppgifter till myndigheter för ersättningar och avgifter
- Underteckna avtal för exempelvis bostad
- Bevaka rätt i dödsbo

Personliga angelägenheter

- Intressebevakning av personliga omständigheter och se till huvudmannens välbefinnande på ett generellt plan
- Tillgång till omsorg och sociala aktiviteter; lämpligt boende, hemtjänst, kontaktperson, etc
- Hjälpa till i kontakter med hälso-och sjukvården samt den sociala omsorgen

Kan vara både ekonomiska och personliga angelägenheter

- Tillgång till färdtjänst
- Avtal för telefon, el, tv och tidningar
- Ansöka om bidrag
- Bestrida en faktura

Anmärkning mot ställföreträdarens verksamhet

(16:5 FB)

Förtydligande att det är möjligt att anmärka mot ställföreträdarens **verksamhet**, inte bara förvaltningen.

Ställföreträdarförordningen

”2 kap. Ställföreträdarens redovisning”

Besked om granskning

3 § På begäran av en förmyndare, god man eller förvaltare ska överförmyndaren besked om den granskning som överförmyndaren har gjort av en förteckning över egendom, en årsräkning, en årsberättelse, en sluträkning, en slutberättelse eller en handling enligt 15 kap. 3 eller 8 § föräldrabalken. Beskedet ska innehålla en uppgift om huruvida granskningen föranlett anmärkning eller inte.

1 juli 2026 – ÖF ansvarar för att en god man eller förvaltare genomgår introduktionsutbildning och annan utbildning som ställföreträdaren behöver med anledning av sitt uppdrag. (19:18 FB)

1 januari 2028 – För alla nya förordnanden ska ställföreträdaren genomgå en grundutbildning inom tre månader från förordnandet (11:12b FB)

31 december 2028 – Sista datum att genomgå grundutbildning för ställföreträdare som förordnats före 1 januari 2028 (Övergångsregler i prop. 2025/26:92 s. 33 och s. 172)

Regeringens förväntningar

- Tydligare uppdrag för ställföreträdaren
- Mer stöd till ställföreträdare – mallar, checklistor etc
- Större förståelse från omgivningen (soc, anhöriga, banker m.f)
- Bättre introduktion
- Bättre stöd och utbildning
- Lättare att bli entledigad
- Lättare med ersättning för småutgifter

Stöd till ställföreträdare

www.rfs.se

www.rgmf.se

Välkommen till

**RIKSFÖRBUNDET
FRIVILLIGA
SAMHÄLLSARBETARE**

**Just här
tog sig någon
tid att göra
Sverige lite mer
medmänskligt.**

Frivilliga samhällsarbetare, som kontaktpersoner, gode män eller biträdande övervakare, bidrar varje dag med stöd, tid och engagemang.

Oavsett om det gäller en fika, ett samtal eller hjälp med ekonomin, behövs medmänsklighet

**Men förutsättningarna
behöver ändras. Det behöver
bli enklare att bidra.**

Läs mer om våra
förslag för ett
medmänskligare
Sverige på rfs.se

Om oss:

- Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare - bildades 1968
- 45 lokalföreningar ca 4000 medlemmar
- Samlar medlemmar som utför lagreglerade frivilliguppdrag inom socialtjänst, psykiatri, kriminalvård/frivård, frivård och överförmyndaren.
- Arbetar lokalt, regionalt, nationellt och digitalt med att stärka den som hjälper och påverka för bättre förutsättningar för er och de medmänniskor ni verkar för.
- Årligt årsmöte som väljer förbundsstyrelse och sätter riktning framåt. Styrelsen leder det strategiska arbetet samt förbundssekreteraren som i sin tur har ett kansli, allt för att stärka dig som hjälper – på riktigt.

**"Vi står för
medmänsklighet"**

Vad får du som medlem?

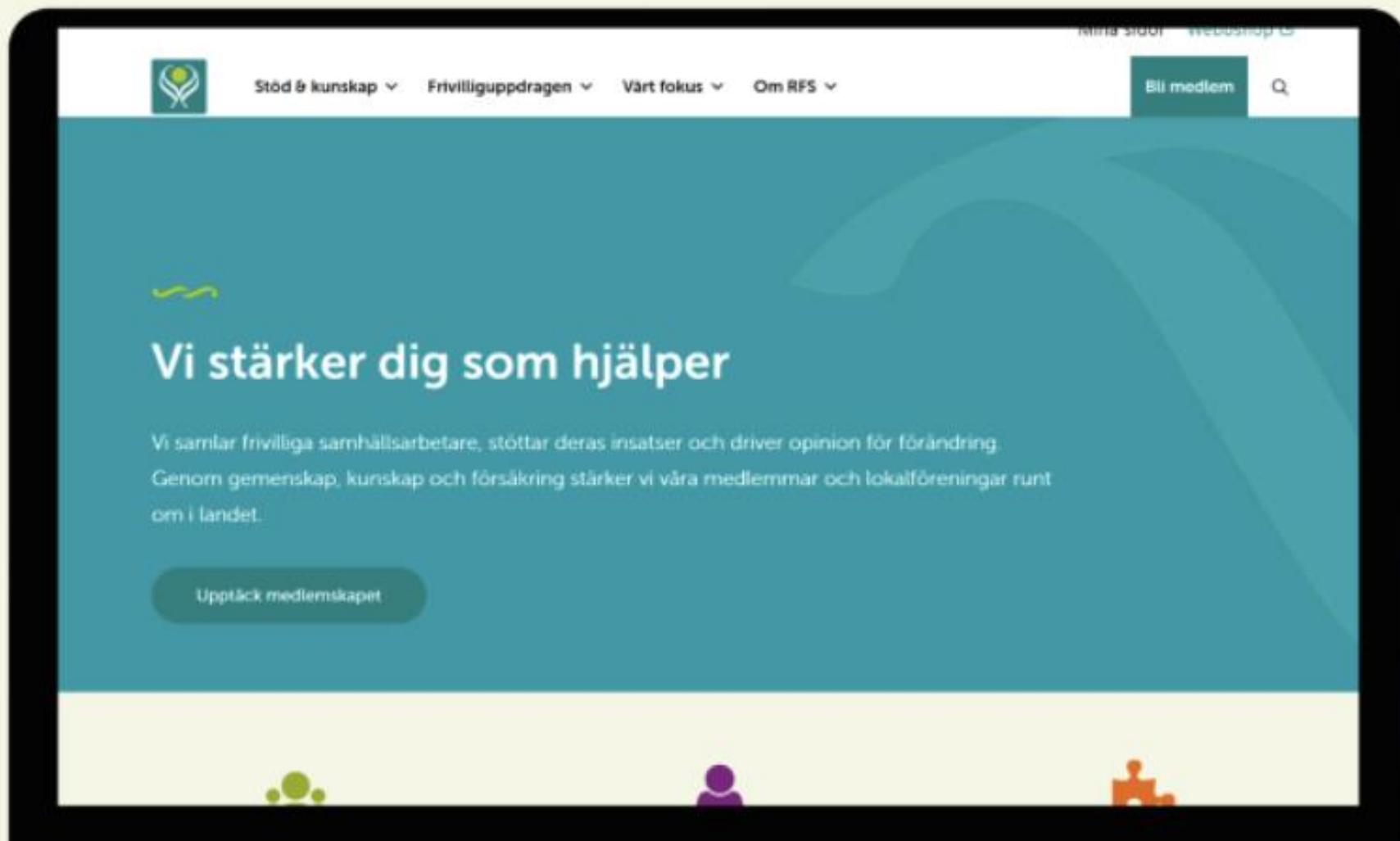
- Del i en förening som är med i ett växande, utvecklande och bjussigt förbund.
- Bra försäkringar, både olycksfallsförsäkring med krisstöd och möjlighet till ansvarsförsäkring.
- Erbjudanden som stärker dig i ditt uppdrag.
- Stöd, erfarenhetsutbyte och mycket annat både lokalt och digitalt, inom kort på uppdaterad RFS.se med "mina sidor"
- Stolthet och synlighet!
- Läs mer på rfs.se och följ oss i sociala medier

"Jag tror inte alla vet om att uppdraget finns"

MEMLMMAR BE

Se här - vår nya hemsida

Se här Mina sidor och ny Kunskapsbank

Meny	Kunskapsbank
<ul style="list-style-type: none">HemKalenderBetalningarMina filerNyheterKunskapsbank	<h3>Medlemsservice</h3> <p>Medlemsguide Mina sidor & Kunskapbanken Guide för att enkelt hitta på Mina sidor</p> <p>Kontakta RFS Kontaktinformation RFS kansli</p> <p>Rådgivning Stöd och råd i frågor som rör frivilliguppdraget</p> <p>Medlemsförsäkringar Information och försäkringsbevis: Olycksfalls- och krisförsäkringen & Ansvarsförsäkringen för gode män och förvaltare</p> <p>Aktuellt årsmöte All information inför årets årsmöte hittar du här</p> <p>Årsmöte, motioner & nomineringar Är du intresserad av ett förtroendeuppdrag eller vill veta mer om motioner?</p> <p>Starta ny lokalförening Saknar en lokalförening på din ort? Se hur du startar ny lokalförening.</p> <hr/> <h3>Stöd & kunskap i frivilliguppdraget</h3> <p>Ny i frivilliguppdraget? Checklista och generella tips</p> <p>Guider och mallar Guider/mallar/tips oavsett frivilliguppdrag</p> <p>Utbildning studiecirkelledare Vill du bli cirkelledare?</p> <p>Våra forum och föreläsningar</p>

”Vi stärker dig som hjälper”

Del 3.

Statligt stöd

Överförmyndaren

Tingsrätt

Ny statlig myndighet på ställföreträdarområdet

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSTÖD

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd MFoF

En kunskapsmyndighet med familjefrågor som uppdrag och barnens bästa i fokus

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) är en statlig myndighet som erbjuder kunskap för att alla barn ska få en trygg uppväxt och bra relationer till sina föräldrar.

Vi är kunskapsmyndighet för föräldraskapsstöd, familjerådgivning och socialnämndernas familjerättsliga ärenden. Vi arbetar också för att adoptioner till Sverige ska ske på ett lagligt och etiskt godtagbart sätt.

MFoF är utpekade som den myndighet som ska få nytt övergripande nationellt ansvar för ställföreträdarskapsområdet.

Myndighetens målgrupper

- Beslutsfattare och yrkesverksamma inom familjerätt, föräldraskapsstöd och familjerådgivning
- Organisationer som vill förmedla internationella adoptioner
- Familjer som vill adoptera, har adopterat och adopterade
- Kommuner och regioner som mottagare av statsbidrag

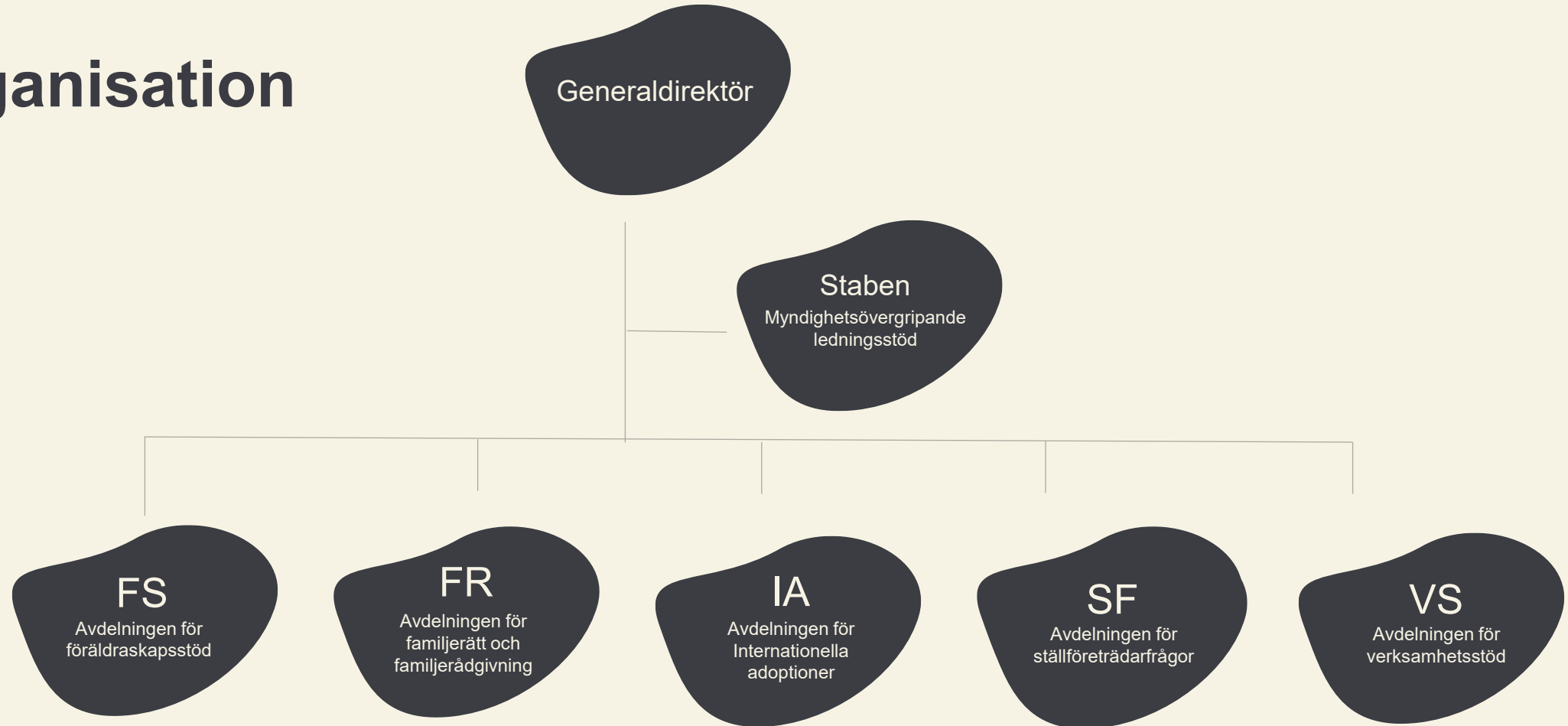

Historik

- 1971 Rådgivande nämnd på socialstyrelsen
- 1973 NIA, Nämnden för internationella adoptionsfrågor
- 1981 NIA, egen myndighet
- 2005 MIA, Myndigheten för internationella adoptionsfrågor
- 2016 MFoF, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
- 2017 Besked omlokalisering
- 2018 Uppstart i Skellefteå
- 2026 Ställföreträdarområdet

Organisation

Ställföreträdare

MFoF är utpekade att få ett nytt övergripande nationellt statligt ansvar för landets ställföreträdarverksamhet. Uppdraget är en del av reformen som syftar till att stärka enskildas ställning, höja kvaliteten i verksamheten och säkerställa att människor i behov av hjälp får ett rättssäkert stöd som utgår från deras egen vilja och välbefinnande.

Som den nya ansvariga myndigheten på området kommer vi arbeta för att skapa en enhetlig rättstillämpning över hela landet.

Vår roll blir att etablera den nationella styrning och samordning som hittills saknats.

”Det finns i dag ingen central myndighet med ett samlat ansvar för ställföreträdarskapsområdet.”

Uppgifter till MFoF enligt propositionen.

- Tillsynsvägledning och samordning
- Föreskriftsrätt
- Information och metodstöd
- Utbildningsansvar
- Nationellt ställföreträdarregister
- Officiell statistik
- Ev. internationellt arbete

”Regeringen anser sammantaget att MFoF’s kompetens, erfarenhet & nuvarande ansvarsområden samt det synliggörande av frågorna som ställföreträdarverksamheten skulle få där utgör goda skäl för att lägga ansvaret på MFoF.”

Tidslinje

1 juli 2026

- Nya lagstadgade uppgifter träder i kraft
- Föreskriftsrätt införs

1 januari 2028

- Större reformer träder i kraft (Utbildning, Ställföreträdarregister)

1 Januari 2029

- Statistikansvar förändras

Aktuellt

Förberedelsefas Feb-Aug

- Rekrytering
- Informationsinhämtning
- Samverkan
- Kommunikation
- Förstudie

Uppstartsfas Aug-Dec

- Inskolning
- Påbörja arbetet

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSTÖD

Nationellt Ställföreträdarregister

Från 1 januari 2028
18 kap. FB

- De som är ställföreträdare
- De som har ställföreträdare
- MFoF registeransvarig
- Utfärda registerutdrag
- Utfärda förvaltarfrihetsbevis
- "online" med överförmyndares system
- Tillhandahålla uppgifter för tillsyn

Förordning om ändring i förordningen (2017:292) med instruktion för Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

SFS 2026:672

Publicerad
den 28 maj 2026

Utfärdad den 21 maj 2026

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (2017:292) med instruktion för Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

dels att 8 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 a §, av följande lydelse.

4 a § Myndigheten ska ha ett övergripande ansvar på ställföreträdarområdet i vilket ingår att

1. föra och ansvara för ställföreträdarregistret enligt 18 kap. föräldrabalken,
2. tillhandahålla utbildning för gode män och förvaltare,
3. se till att utbildningen av överförmyndare, ledamöter i överförmyndarnämnder och deras ersättare är tillfredsställande,
4. ansvara för metodstöd till överförmyndare samt den som är god man, förvaltare och förordnad förmyndare,
5. stödja överförmyndare i deras uppdrag,
6. tillhandahålla information till överförmyndare och till den som är eller har en förordnad förmyndare, god man eller förvaltare, och
7. följa och främja utvecklingen på området.

8 § Myndigheten ska samverka med andra myndigheter och organisationer som är verksamma i sådan verksamhet som avses i 1, 2, 4 och 4 a §§.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

Överförmyndaren

Kvalitet i verksamheten

” Överförmyndarens verksamhet ska bedrivas med god kvalitet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Överförmyndaren ska se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom verksamhetsområdet. ”

”Brådskande beslut” (19 kap. 14 a § FB)

Överförmyndarnämnd får uppdra åt ordföranden eller en annan ledamot som nämnden utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas

Överförmyndaren får uppdra åt en kommunal tjänsteman med den kompetens som behövs att avgöra sådana ärenden på överförmyndarens vägnar.

Ska anmälas vid nästkommande nämnd eller till överförmyndare så snart det kan göras.

Ställföreträderskap – ny omfattning, ny ordning och nya föreskrifter

Information inför ett uppdrag

Innan någon förordnas:
överförmyndaren ska informera om
uppgifter som kan förväntas ingå i
uppdraget. Ska dokumenteras
(informationen som lämnats) (19 kap.
18 a § FB)

Snabbare byten

Vid begäran om entledigande (byte)
ska en ny god man eller förvaltare
förordnas så snart som möjligt (11
kap. 19 § FB)

Överförmyndaren övertar merparten av godmanskap från tingsrätten

Godmanskap (11 kap. 4§ FB) ska kunna starta, ändras eller upphöra hos överförmyndaren.

Ärenden "Startar" alltid hos överförmyndaren (11 kap. 4 a § FB, 11 kap. 19 b, 11 kap. 23 §).

Så länge alla är överens =otvistigt

Tvistigt => till domstol

Om någon motsätter sig = överlämna till domstol.

Den enskilde vill inte

Överförmyndaren motsätter sig

Eller den enskildes;

- förmyndare

- make

- sambo

- närmaste släktingar

- framtidsfullmaktshavare

Alla som kan ansöka, måste inte säga "ja"

Diskussion/tvist om vem som ska förordnas är inte ett tvistigt mål

Målbild: Snabba beslut → Spara tid och resurser

Den som behöver god man ska snabbare kunna få en god man

Den som inte längre behöver god man, ska kunna få ett beslut snabbare

Överförmyndarverksamheten har ofta mer kunskap och kompetens om dessa mål.

Mål hos domstol renodlas till "tvist".

Formella förutsättningar för att få god man

11 kap. 4 § föräldrabalken

Sjukdom

Psykisk
störning

Försvagat
hälsotillstånd

Liknande
förhållanden

Behöver hjälp med / har behov av

Bevaka sin rätt

Förvalta sin
egendom

Sörja för sin
person

Efter 1/7 2026:

Ekonomiska

Personliga

angelägenheter

Ska begränsas utifrån den enskildes behov

Möjlighet till anställda ställföreträdare

En person som utför uppdraget genom en anställning, får förordnas som god man eller förvaltare om det finns särskilda skäl (11 kap. 12 a § FB)

- Kommunal tjänsteman
- Privata företag
- Ideella föreningar

Bedömning görs i det enskilda fallet.

T.ex:

- Komplicerat uppdrag
- Behövs särskilda kvalifikationer
- Svårt att rekrytera
- Bedöms att det är ett svårt att rekrytera sett till förutsättningar
- Uppdragets innehåll, den enskildes egenskaper etc
- Undantagsvis: allmänt svårt att rekrytera

Granskning

Ny redovisning: Årsberättelse / slutberättelse

Förordnade förmyndare, gode män och förvaltare ska före 1 mars varje år i en årsberättelse redogöra för utförandet av uppdraget under föregående år.

Om uppdraget har upphört, lämnas en slutberättelse för aktuell period.

lagreglerad årsberättelse / slutberättelse (12 kap. 9a § FB)

Redogöra för hela uppdraget
Hur både ekonomiska och personliga angelägenheter har tagits om hand
Kontakter med huvudman
Komplement till årsräkning
Kan föreläggas vid vite

Gäller från 1/7 2026.

MfoF kommer kanske med föreskrifter under 2027.

Årsräkning ska nästan alltid lämnas in

Befrielse försvinner (14 kap. 19 § FB)

Kan lämnas i förenklad form (årsräkning, sluträkning, årsberättelse, slutberättelse)

Om ställföreträdare avlider = dödsbo kan befrias från att lämna redovisningshandlingar (14 kap. 24 § FB)

Varje ärende kommer "alltid" ha två redovisningshandlingar varje år.

- Årsräkning
- Årsberättelse

Överförmyndarens tillsyn

Överförmyndaren ska granska ställföreträdarens verksamhet med ledning av redovisningshandlingar angående ställföreträdarens verksamhet förvaltning (16 kap. 3 § FB)

Överförmyndaren ska se till att ställföreträdaren även i övrigt utövar sitt uppdrag i enlighet med den enskildes bästa.

Tillägg: "Välbefinnande" (16 kap. 1 § FB)

Fler verktyg för tillsyn

Ställföreträdare ska lämna de handlingar som överförmyndaren begär.

Fler handlingar/uppgifter kan vitesföreläggas. T.ex. om underlag saknas, årsräkning inte komplett.

Försäkringsbolag och inkassobolag ska också lämna uppgifter till överförmyndaren som behövs för tillsyn.

Digitalisering

Föräldrabalken blir teknikneutral.
Anteckning om granskning på handling
=> i akt. (16 kap. 4 § FB) från 1/7 2026

Att lämna ut registerutdrag &
förvaltarfrihetsbevis kommer övergå till
MFoF 2028

Registerutdrag kan innehålla uppgift om
ställföreträdarens mailadress

Föreskrifter från MFoF kan medföra
standardisering och främja stödjande
verktyg för ställföreträdare

Mer information

Anpassad information till huvudmän

Tydligare information till
ställföreträdare inför uppdrag

Anpassad information på kommunens
hemsida

Information, metodstöd och
utbildning från MFoF

Arvode

- Ingen lagändring i sak om arvodets storlek eller ändring av ord/reglering
- Ersättning för utgifter kan beslutas enligt schablon 2 % utan underlag (12 kap. 16 § FB)

12:16 rätt till skäligt arvode + ersättning / schablon

12:16 a fördelning av arvode/ersättning

12:16 b överförmyndaren beslutar

Nytt cirkulär 2026
Uppdaterade lokala
riktlinjer

Ytterligare följdändringar under 2026

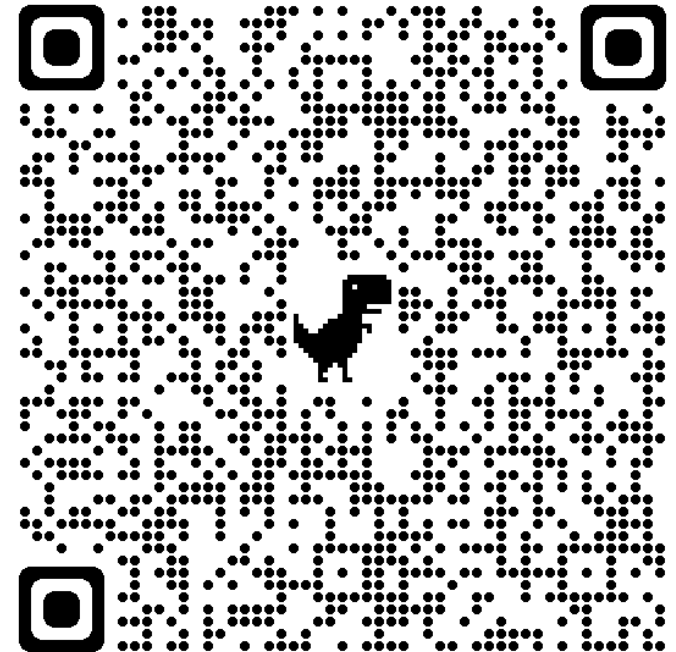
Ny ställföreträdarförordning (ersätter förmynderskapsförordningen)

Nya mallar & föreskrifter för läkarintyg avseende godmanskap & förvaltarskap

Uppdaterat material från Bankföreningen & SKR

Det är nu det
händer...

Tack för dina
insatser!

@ofKalle

